

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS)

for

Østsibirsk Laika

Vostotchno-Sibirskaja Laika



Gyldig t.o.m. 1.4. 2022



**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON



Forord

Forbundsstyret i Norske Elghundklubbers Forbund har gitt avlsutvalg/kontaktutvalg for Laikarasene ansvaret for å utarbeide RAS dokumentet for Østsibirsk Laika. Forbundsstyret har det overordnede ansvaret for RAS dokumentet og skal videre godkjenne denne og nyere versjoner. RAS dokumentet skal evalueres hvert år og revideres hvert 5. år.

Bakgrunns materialet for arbeidet med RAS er hentet fra Dogweb og Svenska Laikaklubbens avlsanalyse 1999-2008 og RAS dokument fra 2015.

RAS skal være et levende dokument som skal brukes aktivt av forbundet og oppdrettere. Statistikken skal oppdateres årlig og resultatene evalueres. Dette skal sikre kontinuitet i avlsarbeidet og med det avlsmessig fremgang. Selve RAS dokumentet skal revideres hvert 5. år.

Tommy Sønsterud
Avlskontakt for Laikarasene
Norske elghundklubbers forbund

Forside: BIR Elverumsutstillingen 2016 og 2017 ASK SE11047/2015 Eier Christoffer Kvien og Eva Johansen. Foto T. Sønsterud

Innhold

Forord	2
Rasens historie	4
Rasens populasjon.....	5
Helse	9
Bruksegenskaper	10
Atferd og mentalitet.....	11
Eksteriør	12
Oppsummering.....	13
Godkjent avlshund for Østsibirsk Laika	13
Godkjente parringer	13

Rasens historie

Laikarasene har sin opprinnelse i Russland og er taigaens jakthund nr. 1.

Fram til 70-talet var Laikarasene lite kjente i Norden. Finnene fikk kontakt med den organiserte Laika verden, da de besøkte hundeutstillinger i Leningrad (nå St. Petersburg) på 60 tallet. På 70 tallet ble Laikaene omtalt i forskjellige jaktblader. De første importene til Finland og Sverige kom på 70 tallet. Finske Laikaklubben ble dannet i 1981 og Svenska Laikaklubben i 1991. I 2007 ble den Norske Laikaklubben stiftet. Rasensvaret ligger hos Norske Elghundklubbers forbund og klubben fungerer som en interesseklubb for eiere av Laika i Norge.

Rune B. Samuelsson har i boken Nordliga Jaktspetsar beskrevet laikarasenes opprinnelse og tidlige utvikling i Norden.

På 1940 tallet ble det bestemt at Laikaene i midtre og østre Sibir skulle konsolideres til en rase. I 1947 fikk rasen egen status som rase med navnet: Vostotchno-Sibirskaja Laika - Østsibirsk Laika. I 1949 ble den første foreløpige rasestandarden publisert. I 1981 fikk rasen en definitiv standard og rasestatus.

Som utgangspunkt for standarden ble «Amur» Laikaen valgt. Amur Laikaen er en stor kraftfull spiss Hund, med kraftig hode og velutviklet pels. De var gode jakthunder og ble i tillegg brukt som trekkhunder. På 60 tallet ble det anlagt en statlig avlsstasjon for Østsibirsk Laika i Irkutsk. Avlshundene ble hentet fra Burjat, Krasnojarsk og Evenk region. Denne avlsstasjonen ble lagt ned på 90 tallet. Østsibirsk Laika er den eksteriørmessige minst homogene av Laikarasene.

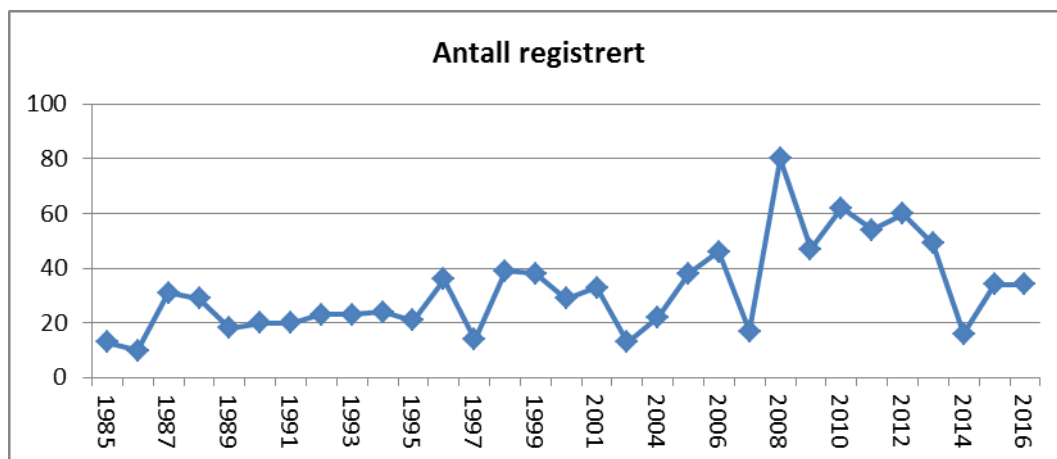
I 1978 importerte Lars Svanberg den første hannhunden til Sverige, Buinak for bruk på bjørn. Senere importerte han Urmann som senere ble solgt til Norge. Første kullet i Norge ble trolig født hos Vargtjønnbekken's kennel ved Lars Mediaas i 1984. Tispa var kjøpt hos Lars Svanberg og hadde Buinak som far og Bojka, en annen import som mor. Utover 80 tallet økte interessen og antall kull pr. år økte.

Østsibirsk Laika er en allsidig jakthund som i sitt hjemland skal kunne brukes til jakt på alt fra småvilt til storvilt og rovvilt. I Norden blir de fleste i hovedsak brukt på storvilt. I Finland er det og en del som er jaktpremiert på skogsfugl. For mange Laika eiere er det ønsket om noe mer enn en ren elghund som bidrar til rasevalget.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

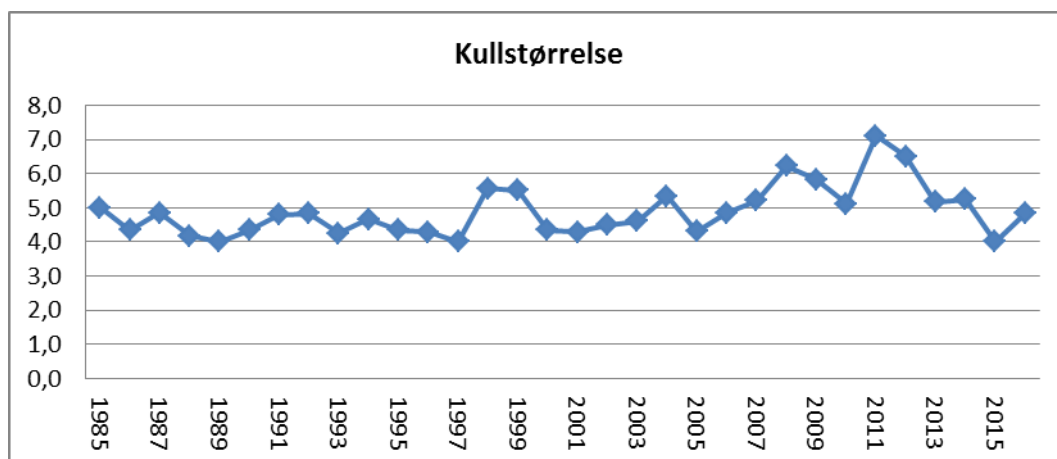
Siste 10 år er det i snitt registrert 45 norsk fødte pr. år. I 2014 var det registrert 80 valper. Det importeres et varierende antall hvert år, i hovedsak fra Sverige og Finland. Siste 10 år har det blitt importert i snitt 8 pr år, med en topp i 2014 med 20 stk. satt ut fra fødselsår. Populasjonen i Norge er på ca. 500- 550 registrerte inklusiv importer.



Figur 1: Antall avkom registrert i Norge 1985-2016

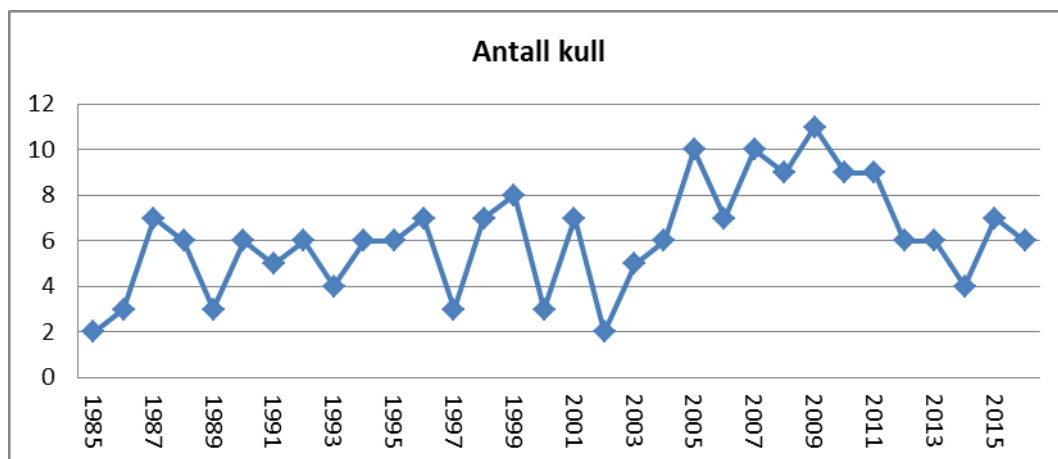
Gjennomsnittlig kullstørrelse

Kullstørrelse varierer fra år til år. Snitt siste 10 år er 5,5.



Figur 2: Kullstørrelse i Norge 1985-2016

Antall kull pr år varierer fra 2 i 1985 og 2002 til 11 i 2009



Figur 3: Antall kull pr år etter fødselsår, 1985-2016

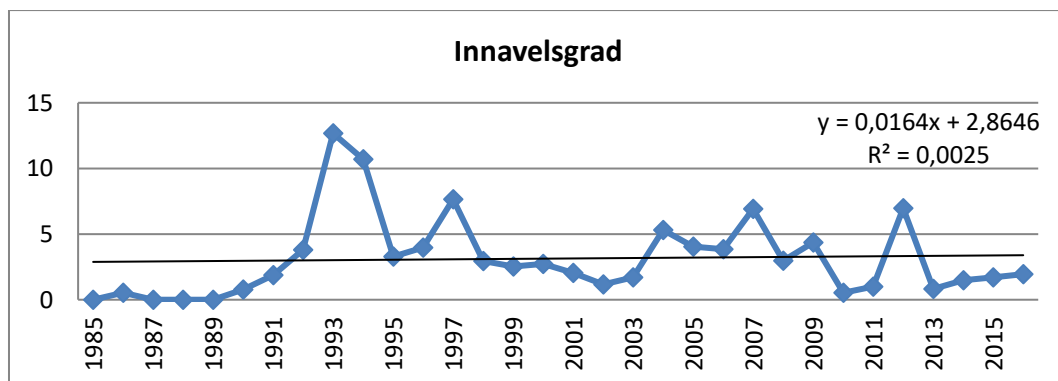
Innavlsgrad

Innavl oppstår når en parer nære slektninger, og er fordi det fører til en reduksjon av genetisk variasjon og økt fare for sykdom og defekter i populasjonen.

Tabell 1: Grad av innavl

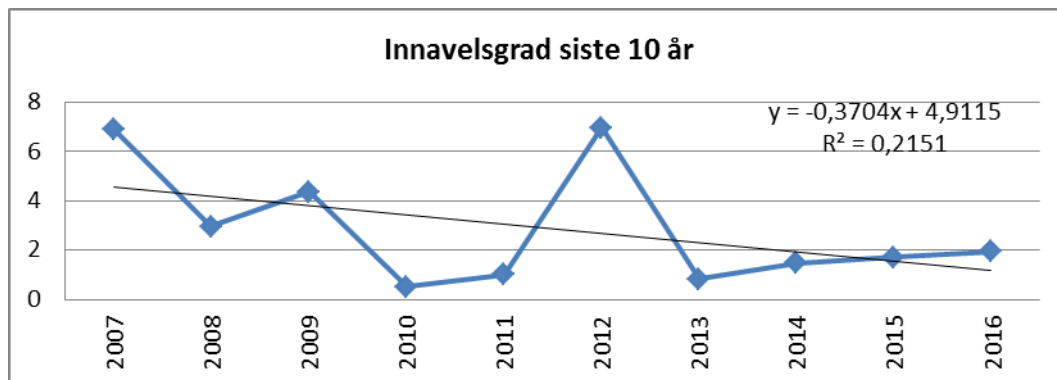
Paring av en hund med sine:	Innavls - prosent
Foreldre	25 %
Søsken	25 %
Besteforeldre	12,5 %
Tanter/onkler	12,5 %
Halvsøsken	12,5 %
Søskenbarn	6,25 %

Figur 4 viser gjennomsnittlig innavlsgrad for kull født i Norge i perioden 1985- 2016. Data er hentet for hvert kull i Dogweb og er beregnet på 5 generasjoner. Innavlsgraden har økt med et snitt på 0,0164 prosentpoeng pr år ($Y=0,0164x + 2,8646$) i perioden fra 1985 til 2016. Med et generasjonsintervall på 5 år gir dette en økning i innavl pr generasjon på 0,08 som er godt under anbefalt på 0,5 pr generasjon. Gjennomsnittlig innavlsgrad er 3,1% pr kull.



Figur 4: Innavlsgrad fra 1985-2016

Innavls grad pr kull siste 10 år er 2,9. Siden populasjonen er liten med et lite antall kull pr år får enkeltkull stor innvirkning på innavlsgraden. Dette bidrar til en usikkerhet i trenden ($R^2 = 0,0025$). Det er et oppdrett som bidrar til å dra opp innavlsgraden enkelte år. På det mest ekstreme har dette oppdrettet en innavlsgrad på 32,5 på et kull i 2012. Ved å fjerne dette oppdrettet fra statistikken er gjennomsnittlig innavlsgrad siste 10 år på 1,2. Siste 10 år har innavlsgraden gått ned med 0,37 pr år.

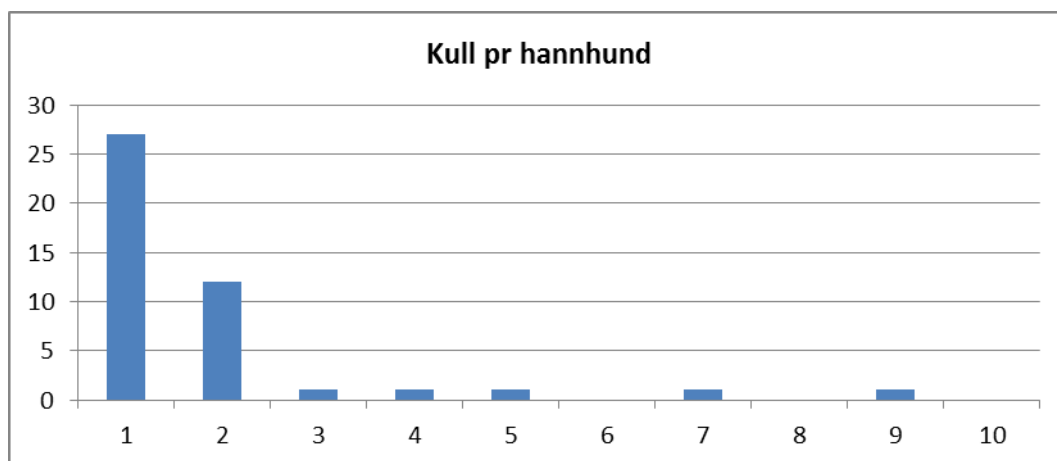


Figur 5: Innavlsgrad fra 2007-2016

Det er usikkert hvor mye i slekt hundene var ved de første importene og mye av avlen har foregått på de samme linjene. For høy innavlsgrad vil kunne føre til redusert kullstørrelse og nedsatt fruktbarhet.

Hannhunder i avlen

I perioden 2007 – 2016 ble det brukt 44 forskjellige hanner på 79 kull. I snitt 2 kull hver. 5 hunder har mer enn 2 kull. Største antallet er 7 og 9 kull. 25 (56 %) av hannhundene som er brukt er jaktpremiert.



Figur 6: Kull pr hannhund 2007-2016.

Matadoravl

Matadoravl er ikke ønskelig. NKKs anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 års-periode. Dette gjelder både for tisper og hannhunder. For den norske populasjonen vil det tilsi maksimalt 10 avkom pr hund. I den svenske populasjonen tilsvarende 5 % 55 avkom. For å ha en balansert avl bør en ikke overskride 2 % av valpeproduksjon under en generasjon eller 10 % av et års normal registrering.

For å sette en grense for «matadorer» er det satt en grense for 55 avkom. Den norske og svenske populasjonen består i all hovedsak av samme hundemateriellet og grense for matadorer er satt ut fra den svenske beregningen.

Tabell 2: «Matadorer»

Navn	Antall kull	Innavlsgrad snitt pr kull	Antall Tisper	Antall avkom	Barne-barn
17868/05 R/S Viltmester-Kaiser	13	11,14	6	59	46
S21871/2009 Käkikummun Petrus	9	0,6	8	61	8

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

En stor del av avlsmaterialet hentes inn fra Sverige og Finland. Tabell 2 viser hvilke land hunder brukt i avl siste 10 år har opprinnelse. Av 79 kull født siste 10 år hadde nær 2/3 far fra Finland eller Sverige. På tispesiden er de fleste norskfødte.

Tabell 3: Opprinnelsesland for hanner og tisper brukt i avl 2007-2016

Opprinnelse	Hanne		Tispe	
	Antall	%	Antall	%
Norge	30	38 %	55	70 %
Sverige	29	37 %	10	13 %
Finland	20	25 %	14	18 %
Sum	79	100 %	79	100 %

Avlsbase

Svenske Laikaklubben har gjort en beregning av tilgjengelig avlsbase for perioden 1999-2014 vist i tabell 4. Denne viser en bedring i tilgjengelig avlsbase, men at en fortsatt er avhengig av å kunne innhente nytt avlsmateriale.

Tabell 4: Tilgjengelig avlsbase 1999-2014, hentet fra svenske RAS dokumentet.

År	Kullar	Valpar	Utnyttjad Ne	Tillgänglig Ne	Valpar / hane Max	Rek
2010-2014	240	1114	59	141	55	22
2005-2009	246	1009	91	109	49	20
2004-2008	149	820	82	73	39	16
1999 - 2003	90	450	374	53	23	9

- 1) Kullar och valpar avser totalantalet för beräknad 5-årsperiod bakåt från angivet år.
- 2) Ne = effektiv population (avelsbas)

Det er ikke mulig å bedrive avl på rasen uten å innhente avlsmateriale fra utlandet. Samarbeid med Sverige og Finland vil være viktig. For tispesieiere i nord vil Finland og Nord Sverige være nærmere enn aktuelle hannhunder i Sør Norge. Tilsvarende vil avstand fra Trøndelag og Østlandet til Sverige være «kort».

Mål

- Opprettholde en lav innavlsgrad som ikke bør overstige 2,5 % i snitt pr år.
- Unngå overbruk av enkelthanner.

Strategi

- Paringer med høyere innavlsgrad enn 5 % over 6 generasjoner godkjennes ikke.
- En hund kan ha maks 3 kull før avlsvurdering.
- Ytterligere 2 kull kan godkjennes hvis minimum 20 % av avkommene er jaktpremiert som løshund. Må være jaktpremierte avkom i minst 2 kull
- Bruke hanner fra utlandet.

Helse**Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen**

Østsibirsk Laika er i all hovedsak en sunn og frisk rase. Det har ikke vært foretatt en systematisk innsamling av data om sykdomstilfeller.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Siste 10 år er det født 453 avkom i Norge, av disse er 55 HD røntget, dvs. 12 %. Kun 8 stk. er røntget for AD. Forbundet anser AD for å være et lite problem for rasene som forbundet har ansvar for og har ikke krav om AD status ved bruk i avl. HD anses som et lite problem i rasen. Andelen hunder som er hd røntget burde vært høyere.

Tabell 5: HD og AD siste 10 år.

Status	HD	% av registrerte	AD	% av registrerte
Totalt	55	12,1%	8	1,8%
Fri	54	98,20 %	8	100 %
Svak	1	1,80 %	0	0 %
Middels	0	0 %	0	0 %
Sterk	0	0 %	0	0 %

Fra Sverige er det kjent at det har forekommet Epilepsi på 5 individ siste 10 år.

Det er ikke registrert øyesykdommer.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det er ikke kjent med reproduksjonsproblemer hos rasen.

Prioritering

Få økt kunnskap om eventuelle sykdomstilfeller i rasen.

Mål

- Opprettholde eller bedre andelen Fri for HD på 98 %.
- Økt kjennskap til sykdom i rasen

Strategi

- Alle individ skal ha HD status Fri ved bruk i avl (A eller B).
- Øke andelen med HD status.
- Innhente sykdomsdata i form av en spørreundersøkelse i RAS perioden.
- Krav om minst 35 % HD røntgede avkom før godkjenning av ytterligere 2 kull

Bruksegenskaper

Østsibirsk Laika er en jakthund som selvstendig skal søke opp viltet, det er derfor løshundprøver som legges til grunn. I Norge blir jaktegenskaper målt på løshund prøve for elg og skogsfugl. I Sverige har en i tillegg jaktprøve på villsvin og bjørnprotokoll. Finland har egen bruksprøve på bjørn. I Rasens hjemland praktiseres det jaktprøver både i hegn og på frittlevende vilt på en rekke arter.

Jaktprøver

Elg

Under ei jaktprøve på elg får en bedømt søk, evne til å fine elg, evne til å stille elg, losarbeid, påhengelighet, lostid, losmål, lydighet og samarbeid. Løshundprøver på elg er den vanligste prøveformen som det blir stilt hunder på.

Tabell 6: Norskfødte hunder startet på løshundprøve elg 2011-2016.

Født år	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall	64	39	31	22	28	29
% startet	6 %	3 %	3 %	23 %	7 %	0
% Premiært	6 %	3 %	3 %	18 %	7 %	0

Villsvin

Løshundprøve på villsvin bedømmer de samme momentene som på elg, men er i tillegg bedre for å vurdere mentale egenskaper som mot, skarphet og nerver. Svenske älghundklubben arrangerer jaktprøver. Også mulig å gå kombiprøve med elg (bedømmes etter den arten som finnes først). Antall villsvin i Norge øker og vi vil trolig få hunder som brukes mer på villsvin framover.

Halsende fuglehund

Det er ikke registrert Østsibirsk Laika premiært på skogsfugl siste 5 år. Prøven bedømmer treskjeller egenskapene, søk, losarbeid og forfølgelse og evne til å finne igjen støkt fugl

Bjørn

For mange er rovviltinteressen en vesentlig årsak til valg av rasen. I avlssammenheng er dette en utfordring å kunne ivareta, så lenge det ikke finnes prøveformer som kan dokumentere dette i Norge. Det arrangeres «bjørnetest» i Vassfaret bjørnepark og Namsskogan familiepark i regi av Norges jeger og fiskerforbund. Svenska älghundklubben's bjørn protokoll dokumenterer bjørnarbeid. Finsk bruksprøve på bjørn tilsvarende.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Laikaen skal ha et bredt jaktlig spekter. I dag er det kun på løshundprøve for elg og skogsfugl en får målt disse egenskapene. For å kunne opprettholde og videreføre en allsidig rase med et bredt jaktlig spekter kunne det vært ønskelig med en prøveform der en kunne ha testet yngre hunder på flere arter. Bedre dokumentasjon av rovviltinteresse er ønskelig.

Mål

- Økt andel startet på jaktprøve
- Økt kjennskap til rovviltinteresse
- Økt kunnskap om rasens jaktlige status

Strategi

- Få målt en større andel av hundene på jaktprøve

- Innføre en allsidighetsprøve for bedømming av unge hunder
- Innhente testdata fra «bjørnetest»
- Dokumentere rovviltarbeid

Atferd og mentalitet

Atferd

Rasen skal være stødig og avbalansert. Aktiv med godt utviklet luktesans og evne til å finne vilt, uttalt jaktlyst. Selvstendig når den jakter, men skal holde kontakt/samarbeide med fører. Vennlig og tillitsfull mot folk.

Evaluering av atferd

- Uønsket aggresjon kunne være et problem tidligere. Også andre spisshundraser har vært kjent for dette. Med endret hundehold og fokus på adferd har dette problemet blitt mer sjeldent. Enkeltindivider kan ha uønsket adferd.
- Skye unnvikende individer er ikke ønskelig.

Mål

- Ivareta en stødig og avbalansert jakthund som fungerer godt i hverdagen.

Strategi

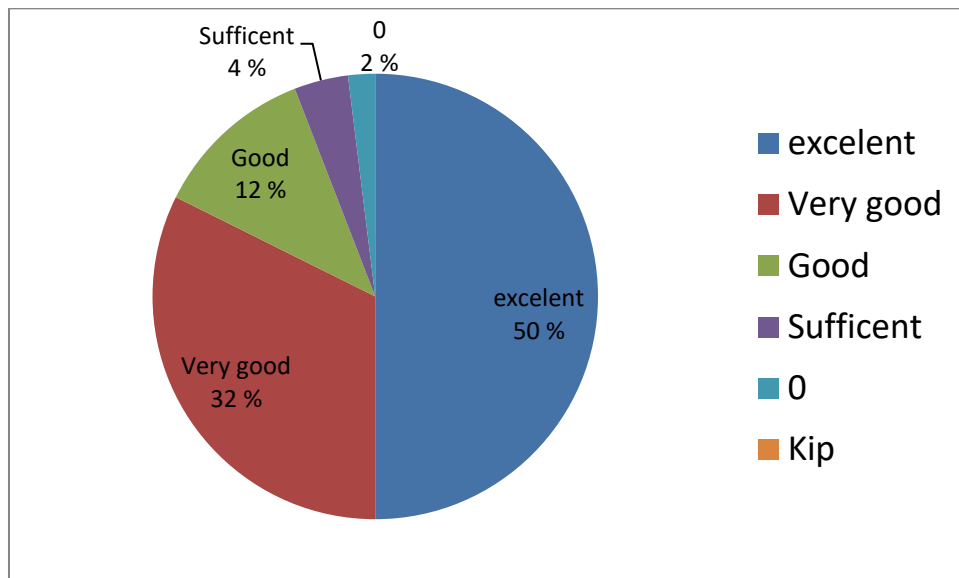
- Utelukke hunder med uakseptabel atferd fra avl
- Ses i sammenheng med øvrige mål.

Eksteriør

Eksteriør

Middels stor, kraftig og kompakt. Kroppslengden, fra brystbensspiss til sittebensknøl, er noe lengre enn mankehøyden. Hodet er heller stort og svært kraftig. Godt utviklet muskulatur. Kraftig benstamme, kraftigere hos hannhunder enn hos tisper. Tydelig kjønnsforskjell.

Utstillingsresultatene for 2015 og 2016 er vist i figur 7.



Figur 7: Utstillingsresultater for 2015-2016.

Enkelte hunder kan ha lite masse i kroppen i forhold til rasestandard. Viktig at rasepreget opprettholdes slik at en tydelig kan skille Østsibirsk og Vestsibirsk Laika.

Bittfeil forekommer og bør oppmeksomes.

Rasen er liten og det er ofte få hunder på en og samme utstilling. Dette gir utfordringer for dommerne.

Overdrevne eksteriørtrekk

Rasen har ikke overdrevne eksteriørtrekk.

Mål

- Ivareta rasepreget
- Økt deltagelse på utstilling

Strategi

- Eksteriørdommerkonferanse
- Sette fokus på rasepreget
- Øke interessen for utstilling

Oppsummering av RAS

Østsibirsk Laika er den 4 største av elghundrasene i antall. Rasen har en økende interesse i Norden og det er viktig at rasen ivaretas som jakthund. Det er viktig at oppdretterne har fokus på bredde i avlen for å opprettholde en sunn og frisk rase.

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

- Få etablert avlshundlister
- Oppdatere eksisterende statistikk
- Utvide statistikken på rasen, spesielt på jaktegenskaper.
- Opprettholde rasens helse status

Plan for videre arbeid

- Arbeide videre med innhenting av data og statistikk for rasen for økt kunnskap om status og utvikling.
- Økt samarbeid med avlsråd i våre naboland

Krav til godkjent avlshund for Østsibirsk Laika

For at en hund skal kunne godkjennes for avl må den tilfredsstille følgende kriterier utover NKK's grunnregler for avl og oppdrett og Avlsstrategi:

- Må ha premiering som løshund i Norden på elg, villsvin eller skogsfugl, godkjent anleggsprøve på bjørn (Karh1) eller godkjent Svenska Älghundklubbens bjørnprotokoll.
- Hunden skal være utstilt på en offisiell utstilling med minimum GOOD
- Hunden skal være HD fri (grad A eller B)

Øvrige hunder som kan godkjennes:

- Premiært på jaktprøve utenfor Norden og som oppfyller øvrige krav.

Godkjente parringer

Det godkjennes inntil 3 kull før avlsvurdering. Ytterligere 2 kull kan godkjennes etter avlsvurdering.

- Gjenparing godkjennes ikke
- Maks 5 % innavlsgrad på 6 generasjoner.

Kategori 1:

- Begge foreldrene er jaktpremiert som løshund og tilfredsstillt øvrige krav til avlshund.

Kategori 2:

- En av foreldrene premiært som løshund og begge tilfredsstillt øvrige krav til avlshund.

Avlsvurdering

Etter avlsvurdering etter 3 kull, kan hunden godkjennes på ytterligere 2 kull.

For godkjenning av ytterligere 2 kull etter følgende krav:

- Minst 20 % avkom premiært på løshundprøve fordelt på minst 2 kull.
- Rasetypisk eksteriør
- Ingen kjente arvelige sykdommer
- Minst 35 % av avkommene skal være HD røntget

Vurdering gjøres etter forespørsel fra hundeeier.